

För kännedom

Inköpschef Ann-Sofie Lillberg
Regiondirektör Magnus Johansson
Ekonomidirektör Nicholas Prigorowsky
HR-direktör Kajsa Fisk
Revisorerna i Region Västmanland

Inköpsnämnden

Granskningsrapport för Inköpsnämnden år 2023

Av bifogad rapport framgår de iakttagelser som gjorts i den årliga granskningen av Inköpsnämnden 2023. Revisorerna kommer att redovisa dessa iakttagelser och sina synpunkter vid genomgången med nämnden den 26 april 2024.

Revisorerna begär inget svar på rapporten, utan redovisningen för nämnden ska ge svar på eventuella frågor.

Vid genomgången kommer revisorerna även att ta upp Revisionsdialog, som planeras äga rum kommande höst.

Catharina Fredriksson

Ordförande

Gustaf Wachtmeister

Vice ordförande

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska underskrifter:

NAMN:	Nils Gustaf Wachtmeister	
TITEL, ORGANISATION:	Revisionens vice ordförande, Region Sörmlands r...	
TID:	2024-03-28 20:26:16 +01:00	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	

NAMN:	EVA CATHARINA FREDRIKSSON	
TITEL, ORGANISATION:	Revisionens ordförande, Region Sörmlands revisi...	
TID:	2024-03-28 20:50:08 +01:00	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	

Årsgranskning för inköpsnämnden år 2023

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning är att verksamheten har bedrivits utifrån fullmäktiges mål och beslut men att nämndens arbete med målstyrning och uppföljning fortsatt behöver förbättras. Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig intern styrning och kontroll av verksamheten trots att nämnden inte vidtagit åtgärder när interna kontroller inte genomförts eller återrapporterats.

Nämndens verksamhetsberättelse ger i allt väsentligt en rättvisande bild av verksamhet, resultat och ställning per 31 december 2023. Revisionens granskning har inte visat på några väsentliga felaktigheter.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi nämnden att arbeta med följande förbättringsområden:

- ✓ Fortsatt utveckla mål och indikatorer för en tydligare bedömning av måluppfyllelse
- ✓ Upprätta rutiner för hantering av avvikelser i den interna kontrollen.

Vi rekommenderade nämnden att genomföra och dokumentera riskanalys inför framtagandet av interna kontrollplan vid årsgranskning 2022. Vi har noterat att nämndens verksamhetsplan med budget för 2024-2026, som beslutades i december 2023, innehåller en dokumenterad riskanalys.

Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna ska, enligt kommunallagen årligen granska och pröva om styrelser, nämnder och beredningar säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Styrelser, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig styrning och intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

lakttagelser i 2022 års granskning

Revisorernas bedömning var att verksamheten har bedrivits utifrån fullmäktiges mål och beslut men att nämndens arbete med målstyrning och uppföljning behöver förbättras. Den interna kontrollen bedömdes sammantaget som tillräcklig. Nämndens verksamhetsberättelse gav i allt väsentligt en rättvisande bild av verksamhet, resultat och ställning per 31 december 2022.

Revisorerna deltog vid inköpsnämndens sammanträde 28 april 2023 och redovisade då sina iakttagelser och synpunkter utifrån den rapport som lämnats för årsgranskningen. Revisorerna lyfte bland annat utvecklingsbehov kring mätbara indikatorer för samtliga perspektiv för bedömning av måluppfyllelse samt utveckling av arbetet med riskanalys inför framtagandet av interna kontrollplan.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med revisorernas granskning är att ge underlag till revisorerna för deras ansvarsprövning av nämnden. Revisorernas samlade bedömning delges regionfullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan i samband med att regionens samlade årsredovisning behandlas.

Granskning har under året skett enligt den revisionsplan som upprättats av revisorerna i samråd med regionfullmäktiges presidium. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år för alla nämnder. Inriktningen är att för varje nämnd och styrelse översiktligt granska och bedöma om:

- ✓ Styrelsen/nämnden har uppnått fullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten, samt om verksamheterna klarar att genomföra sina uppdrag med tillgängliga resurser
- ✓ Styrelsen/nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll säkerställer en ändamålsenlig och ekonomiskt effektiv verksamhet

Årsgranskningen i denna rapport redogör för de iakttagelser som gjorts vid den grundläggande granskningen. Vi har också granskat och bedömt om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ställning samt om delårsrapport och verksamhetsberättelse är upprättad i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och regionens anvisningar.

Ansvarig nämnd och avgränsning

Granskningen avser inköpsnämndens verksamhet under 2023.

Revisionskriterier

Vår bedömning av nämndens ansvarsutövande utgår bland annat från:

- ✓ Kommunallagen
- ✓ Lagen om kommunal bokföring och redovisning
- ✓ Fullmäktiges reglemente för nämnden
- ✓ Fullmäktiges reglemente för intern kontroll
- ✓ Fullmäktiges reglemente för planering och uppföljning
- ✓ Övriga uppdrag, mål eller direktiv från fullmäktige till nämnden
- ✓ Regionstyrelsens anvisningar
- ✓ Regionens interna regler

Metod

Den grundläggande granskningen har genomförts som en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Revisionen tar löpande del av verksamhetsplaner, samtliga månadsrapporter och protokoll från respektive nämnd. Bevakning sker också av eventuella förändringar i nämndens styrande dokument, följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar. Dessutom summerar vi iakttagelser från eventuella fördjupade granskningar och uppföljningar av tidigare granskningar som genomförts inom nämndens ansvarsområde under året.

Granskningen omfattar också om nämnden säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. Denna del granskas i samband med granskning av regionens delårs- och årsbokslut. Granskningen syftar till att pröva om nämndens verksamhetsberättelse ger en rättvisande bild av ställning och resultat 31 december 2023. Regionens samlade balansräkning kommer att redovisas i regionens årsredovisning. För respektive verksamhet har en saldolista med balanskonton som fortfarande går att följa på verksamhetsnivå varit underlag för vår granskning av ställningen vid årsskiftet.

Qualitarium AB har på uppdrag av revisorerna utfört stora delar av den grundläggande granskningen. Granskningen 2022 hade särskilt fokus på områdena målstyrning (styrmodell och indikatorer) och intern kontroll. I år har den grundläggande granskningen varit inriktad på en översiktlig uppföljning av dessa områden för att belysa hur utvecklingsarbetet fortskrider.

Qualitariums rapport finns som bilaga till denna årsgranskningsrapport.

Denna årsgranskningsrapport har kvalitetssäkrats genom att den granskats av annan sakkunnig revisor på revisionskontoret.

Revisorerna träffar samtliga nämnder i Region Sörmland två gånger per år. En träff på våren då vi går igenom slutrapporten över granskningen föregående år. På hösten genomförs sedan Revisionsdialog med samtliga nämnder i anslutning till delårsrapporteringen.

Qualitarium har, på revisorernas uppdrag, även genomfört en fördjupad granskning av inköpsnämndens arbete med avtalsuppföljning. Granskningen har delgetts nämnden separat och svar har kommit i februari 2024. Kortfattad presentation av granskningen och svaret finns på sidan 8 i denna rapport.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Av regionens mål och budget 2023-2025¹ framgår att nämnden har följande uppgifter:

- ✓ Ansvarar för all upphandling- och inköpsverksamhet, exklusive den upphandling av förbrukningsvaror som utförs av den gemensamma varuförsörjningsnämnden, för de båda parterna
- ✓ Verka för att stärka synsättet på upphandling som en strategisk viktig funktion med uppgift att styra mot bättre affärer
- ✓ Ska i så stor utsträckning som möjligt, verka för sortimentssamordning
- ✓ Utveckla rutiner och system som genom ett gemensamt agerande ger kostnadsmässiga, kvalitativa, affärsmässiga och administrativa fördelar som gagnar både inköpsverksamhet och kärnverksamhet

Av fullmäktiges budget framgår inte ekonomiska förutsättningar för nämnden.

När regionfullmäktige behandlade kvartalsrapporten² beslutades att uppmana samtliga nämnder och styrelser att omgående vidta kostnadsreducerande åtgärder för 2023 och framåt.

Vår kommentar

Nämnden har inte tagit någon särskilt beslut utifrån uppmaningen från Region Sörmlands regionfullmäktige att vidta kostnadsreducerande åtgärder för 2023 och framåt. Av nämndens verksamhetsberättelse framgår ändå rapportering av åtgärder för att minska kostnaderna. Även effekter för 2023 anges.

Nämndens verksamhet under år 2023

Nämndens styrdokument och protokoll

Nämnden har haft sex protokollförda sammanträden under år 2023.

Vår kommentar

Av bilaga 1 framgår de iakttagelser som gjorts vid den grundläggande granskningen.

Nämndens ekonomiska styrning och resultatuppföljning under år 2023

Vi har granskat formerna för nämndens ekonomiska styrning och resultatuppföljning mot reglementet för planering och uppföljning och nämndens protokoll.

¹ Regionfullmäktige § 121/22, Mål och budget 2023-2025

² Regionfullmäktige § 69/23, Kvartalsrapport mars 2023

I tabellen nedan finns en sammanställning över hur nämndens ekonomiska resultat och prognos utvecklades under år 2023 i kvartals- och delårsrapportering. Nämndens beslutade budget för 2023 uppgår till 53,9 mnkr³. Ackumulerat utfall avser verksamhetens kostnader som delas med Region Västmanland.

Ekonomisk rapportering	Akkumulerat utfall	Årsprognos
Kvartalsrapport per mars	13,7 mnkr	53,9 mnkr
Delårsrapport per juli	30,7 mnkr	53,9 mnkr
Slutligt utfall per december	53,2 mnkr	

Vår kommentar

Nämnden har under året följt regionens reglemente för planering och uppföljning. Granskning av nämndens protokoll visar att kvartalsrapport för mars, delårsrapporten för juli och verksamhetsberättelsen efter årets slut beslutas av nämnden. Utfall vid kvartals- och delårsrapport understiger budget. Lägesrapporter redovisas vid varje sammanträde men bifogas inte längre som anmälningsärende.

I årsbokslutet redovisas lägre personalkostnader än budget på grund av vakanser men högre kostnader för konsultarvoden. Det ökade behovet av upphandlingar har lösts genom upphandlingskonsulter, vilket inte budgeterats. En positiv budgetavvikelse redovisas med 0,7 mnkr.

Revisionsdialog

Hela inköpsnämnden och revisorerna genomförde en dialog 6 oktober 2023. Vid dialogen diskuterades bland annat nämndens arbete med att utveckla indikatorer, personalsituationen och kompetensförsörjning, analysverktyget för att kunna analysera regioners inköp på artikelnivå samt implementering av den nya leverantören av tredjepartslogistik. Även nämndens arbete med intäkthöjande och kostnadsreducerade åtgärder samt riskbedömning diskuterades.

Nämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse

Granskning har skett av nämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse utifrån reglementet för planering och uppföljning och utgivna anvisningar.

Vår kommentar

Nämnden beslutade om inköpsnämndens delårsrapport vid sammanträdet i augusti. Rapporteringen följer utgivna anvisningar väl.

Av bilaga 1 framgår de iakttagelser som gjorts vid granskning av nämndens verksamhetsberättelse och årsbokslut 2023.

³ Inköpsnämnden § 33/22, Verksamhetsplan med budget 2023-2025 för inköpsnämnden

Intern kontroll – rapportering och följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll

Granskning har skett av rapportering och följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll och de anvisningar som finns till verksamhetsberättelsen.

Vår kommentar

Vi har noterat att nämnden inte har agerat vid återrapportering av att kontroller inte kunnat genomföras av kontrollområden på grund av resursbrist. I reglementet för intern kontroll⁴ anges att varje nämnd har ansvar att tillse att regler och anvisningar för den interna kontrollen utformas enligt de lokala förutsättningarna och att dessa formuleras och antas av nämnden.

Av bilagan 1 framgår de iakttagelser som gjorts vid grundläggande granskning av nämndens verksamhetsberättelse och årsbokslut 2023.

Revisionens granskningar 2023

Nedan görs en kort sammanfattning av de fördjupade granskningar som revisorerna genomfört och avrapporterat under året som berör inköpsnämndens verksamhet. Rapporterna och de svar som har lämnats av nämnd/verksamhet finns tillgängliga på revisionens hemsida.

www.regionsormland.se/revisionen

Granskningar där svar kommit, alternativt inte begärts

Granskning	Rapporten omfattar - Revisionens iakttagelser	Kommentarer i lämnade svar från nämnd/verksamheten
Revisorernas bedömning av delårsrapport 2023	Granskning av delårsrapport per juli avseende mål för god ekonomisk hushållning	Inget svar begärt.

⁴ Regionfullmäktige § 175/19, Reglemente för internkontroll

Revisionen

Internkontrollgranskning av administrativa system och rutiner, RS - Inriktning IT- arbetsplatsutrustning	Den sammanfattande bedömningen är att RS inte helt säkerställt att hanteringen av IT- arbetsplatsutrustning sker med en tillräcklig intern styrning och kontroll. Dokumenterade rutiner finns i stor utsträckning men förbättringsområden som identifierats är stärkta kontroller av interna debiteringsunderlag, från både RSIT och verksamheterna. Det finns också otydligheter på området som avser de förtroendevaldas surfplattor och bedömningen är att hanteringen kan stärkas.	Av svaret framgår att RS ställer sig bakom revisorernas rekommendationer och att dessa stämmer väl överens med det pågående arbetet och styrelsens ambitioner. Arbetet med att vidareutveckla arbetet för god hantering och uppföljning kommer att fortsätta. Bland annat nämns rutiner för förtroendevaldas utrustning, stärkta rutiner för interndebiteringar samt ökad automatisering för lagerregistret via hantering i TOPdesk.

Revisionen

Arbetet med avtalsuppföljning, inköpsnämnden	Av styrande dokument framgår att inköpsnämnden (gemensam nämnd med Region Västmanland) har ansvar för att utveckla och utforma strukturer som ger positiv effekt för huvudmännens organisationer. Uppdraget innefattar bland annat ansvar för avtals-, leverantörsuppföljning och leverantörsutveckling. Den sammanfattande bedömning är att nämnden inte i tillräcklig omfattning säkerställer att uppdraget fullgörs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Av rapporten framgår, bland annat, att avsaknaden av styrdokument, som ger en tydlig bild av vad som menas med en samverkansorganisation, och vems ansvar det är att utveckla denna organisation, utgör ett hinder för ett effektivt utvecklingsarbete.	Nämnden instämmer i huvudsak med den bild och de synpunkter som revisionen framför. Samordning kommer att ske med åtgärderna utifrån revisionens tidigare granskning kring inköpsnämndens mål, uppdrag och förutsättningar. Båda granskningarna berör förändringar i styrning och styrdokument. Ett arbete var planerat att påbörjas i januari 2024 men har pausats då regionfullmäktige i Sörmland har lämnat ett uppdrag till regionstyrelsen om att, i samverkan med Region Västmanland, under 2024 påbörja ett arbete med att omforma och förtydliga inköpsnämndens uppdrag.

Granskningar där svar är begärt under 2024

Nedan redovisas de granskningar där svar har begärts efter det att revisionsberättelsen har lämnats.

Hantering av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen, GDPR, RS och samtliga nämnder Svar begärt från RS till 12 april	Vi har genomfört en fördjupad granskning av hantering av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen. Syftet med granskningen är att ge underlag för att bedöma om RS och regionens nämnder har säkerställt att regionen följer dataskyddsförordningens krav, att regelverket är känt och tillämpas. Den övergripande revisionsfrågan är om regionstyrelsen och nämnderna säkerställer en ändamålsenlig hantering av personuppgifter. Vår sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen inte helt har säkerställt förutsättningar för en ändamålsenlig hantering i regionen av personuppgifter utifrån dataskyddsförordningen. För regionens nämnder har vi noterat att dataskyddsbud bör utses enligt nu gällande reglementen. Granskningen visar att i stort har regionen styrande dokument och rutiner vad gäller informationssäkerhet och dataskydd, även om vissa dokument behöver uppdateras. Personuppgiftsansvariges övriga uppgifter behöver förtydligas och harmoniseras i styrande dokument, rutiner och processer. Det handlar till exempel om bedömning av legala grunder för personuppgiftshanteringen. Roller och ansvarsfördelning är inte helt tydliga. Organisationsförändringar har skett i juni 2023 och det pågår ett arbete med att konkretisera regionens samlade arbete med personuppgifts- och informationssäkerhetsfrågor. På grund av det pågående arbetet kan vi inte bedöma om regionen säkerställer att regelverket tillämpas. Regionen har vidtagit åtgärder för att öka kännedom om regelverket men vi bedömer att fortsatta åtgärder behövs.

Revisionens uppföljning av tidigare granskningar

Revisionen genomför årligen en strukturerad uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Ingen uppföljning har skett under året som berör nämndens verksamhet.

Revisionen

Tiina Olofsson

Certifierad kommunal revisor

Bilaga 1

Qualitariums revisionsrapport, Grundläggande granskning samt granskning av årsbokslut 2023, inköpsnämnden i Region Sörmland

QUALITARIUM

Bilaga 1

Revisionsrapport

Grundläggande granskning samt
granskning av årsbokslut 2023

Inköpsnämnden
i Region Sörmland

Februari 2024

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor	3
1.3 Ansvarig nämnd.....	4
1.4 Metoder och avgränsningar	4
1.5 Revisionskriterier	5
1.6 Kvalitetssäkring	5
2. Nämndens arbete under året.....	5
3. Målstyrning och intern kontroll – årets insatser samt uppföljning av förra årets granskningsresultat	6
3.1 Målstyrning och -uppföljning.....	7
3.2 Intern kontroll.....	7
4. Svar på kontrollfrågor för den grundläggande granskningen	9
5. Svar på granskningens frågeställningar.....	13
6. Granskning av årsbokslutet.....	13
6.1 Har nämndens verksamhetsberättelse upprättats enligt de anvisningar som framtagits av regionstyrelsen?.....	13
6.2 Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande och årsbokslutet upprättat enligt god redovisningssed? 14	
6.3 Svar på granskningens frågeställningar	14
7. Rekommendationer	14
Bilaga 1 – Inköpsnämndens mål och indikatorer samt utfall	16
Bilaga 2 – Inköpsnämndens interna kontrollplan och resultat av genomförda kontroller	19

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunallagen (2017:725 12 kap 1 §) stadgar att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområde.

Revisorernas årliga granskning består av tre delar:

- Grundläggande granskning
- Granskning av delårsrapport och årsredovisning
- Fördjupade granskningar

Den grundläggande granskningen och granskningen av årsbokslutet ingår således som en del av den totala revisionsinsatsen som ger revisorerna underlag för deras bedömning i ansvarsfrågan.

Den grundläggande granskningen består av två delar:

- Granskning av måluppfyllelse
- Granskning av styrning och intern kontroll

Granskningen grundas på den genomförda risk- och väsentlighetsanalysen samt på revisorerna antagna revisionsplan för 2023.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

1.2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningens övergripande syfte är att bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bedöma om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Granskningen av måluppfyllelse syftar till att översiktligt bedöma om

- verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten,
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
- nämnden har en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Granskningen av styrning och intern kontroll syftar till att bedöma om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner som på en rimlig nivå säkerställer att

- verksamheten lever upp till målen och är effektiv,
- informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

I årets grundläggande granskning riktas fortsatt fokus på två av de områden som årets revisionsplan för Region Sörmland lyfter fram som viktiga att hålla bevakning på och som är relevanta för Inköpsnämndens verksamhet. Dessa två områden granskades särskilt i förra årets revision och i år följs frågorna upp.

- Styrmodell – översyn av regionens vision ska ske under året, fortsatt behov av att utveckla indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen

- Fortsatt utveckling av arbetet med interna kontrollplaner utifrån dokumenterade riskbedömningar¹

För att ge svar på granskningens övergripande syfte har följande kontrollfrågor besvarats:

1. Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?
 - 1.1. Om ja, följer planen regionens beslutade mål och visioner?
2. Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?
 - 2.1. Om ja, följer budgeten de ekonomiska ramarna som fullmäktige beslutade?
3. Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?
4. Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?
5. Är målen mätbara och uppföljningsbara?
6. Har nämnden upprättat rutiner för hur rapportering till nämnden ska ske?
7. Belyser rapporteringen till nämnden måluppfyllelse och resultat?
8. När nämnden uppsatta mål inom verksamheten?
9. När nämnden uppsatta mål inom ekonomi?
10. Vidtar nämnden tillräckliga åtgärder vid signaler om avvikelse i måluppfyllelse?
11. Har nämnden antagit en intern kontrollplan?
 - 11.1. Om ja, baseras den interna kontrollen på genomförda riskanalyser av tillräcklig kvalitet?
 - 11.2. Innehåller den interna kontrollplanen rutiner för åtgärder vid avvikelser?

1.2.2 Granskning av årsbokslut

Syftet med granskningen av årsbokslutet är att ge regionens revisorer underlag för att bedöma om årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Inom ramen för denna granskning besvaras följande kontrollfrågor:

1. Har verksamhetsberättelsen upprättats enligt de anvisningar som framtagits av regionstyrelsen?
2. Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
3. Är årsbokslutet upprättat enligt god redovisningssed?

1.3 Ansvarig nämnd

Ansvarig nämnd är Inköpsnämnden.

1.4 Metoder och avgränsningar

Granskningen avser 2023 års verksamhet.

Under granskningen användes följande metoder:

- Dokumentstudier av bland annat reglemente, budget, verksamhetsplan, kvartalsrapport, delårsrapport, verksamhetsberättelse, intern kontrollplan och därtill hörande dokumentation, sammanträdesprotokoll från nämndens möten, mm.
- Semistrukturerade intervjuer med nämndens ordförande, med inköpschefen samt med verksamhetens controller.
- Revisorerna har under hösten genomfört en revisionsdialog med nämnden.

Granskningen har skett i den omfattning som följer av god revisionsd i kommunal verksamhet och tillämpliga delar av Skyrevs standard för räkenskapsrevision.

¹ Revisionsplan 2023, antagen av Region Sörmlands revisorer 2023-05-12, Dnr RE-REV23-0026-1, sidan 4.

Granskningen har omfattat utkast till "Verksamhetsberättelse 2023, Inköpsnämnden, December 2023". Nämnden förväntas fastställa verksamhetsberättelsen den 16 februari 2024.

Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och eller som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i verksamhetsberättelsen. Övriga delar har endast granskats utifrån om informationen är förenlig med de finansiella delarna och de mål som fullmäktige fastställt.

Granskningen är baserad på en risk- och väsentlighetsanalys och har genomförts genom:

- Granskning av bokslutsdokumentation inklusive huvudböcker, verksamhetsberättelse och räkenskapsmaterial.
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av indikatorer för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultaträkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.
- Avstämning av väsentliga balanskonton.

1.5 Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap 6 §
- Lag om kommunal redovisning och bokföring (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Regioner, SKR
- Anvisningar till verksamhetsberättelse och årsbokslut 2023
- Fullmäktiges beslutade mål
- Regionens relevanta styrdokument

1.6 Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Qualitariums interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även varit föremål för faktagranskning utförd av de intervjuade personerna.

2. Nämndens arbete under året

Nämnden hade sex protokollförda sammanträden under året.

Nämnden har fattat beslut om sin verksamhetsplan och budget för 2023 den 7 december 2022. Den interna kontrollplanen ingår i den antagna verksamhetsplanen.

Nämnden fick rapport om ekonomin vid kvartalsrapport den 28 april 2023 som visade på ett överskott om 58 tkr. Nämnden fick sedan information om måluppfyllelse i verksamhet och ekonomi i delårsrapporten den 24 augusti 2023, som visade att verksamhetens kostnader understeg budget med 383 tkr. Slutligen har nämnden fått framlagt förslag till verksamhetsberättelsen som förväntas beslutas i februari 2024. Rörande kvartalsrapporten och delårsrapporten beslutade nämnden att godkänna redovisningarna utan vidare åtgärd.

Nämnden och verksamheten har under året arbetat med strategiskt inköp och kategoristyrning och nämnden har fattat beslut om kategoriplaner samt uppdaterat uppförandekoden för leverantörer.

Delegationsbesluten återrapporteras till nämnden vid varje sammanträde.

Nämnden har besvarat revisorernas missiv rörande den granskning som genomfördes 2023 om Inköpsnämndens uppdrag, mål och förutsättningar. Nämndens svar i korthet är följande:

- *Inköpsnämndens ledamöter ta initiativ till att skapa en löpande dialog med regionernas styrelser i syfte att möjliggöra ett strukturerat sätt att driva strategiska inköpsfrågor i båda regionernas politiska ledningar.*
- *Under hösten 2023 kommer de politiska målen i värdregionen brytas ner och i möjligaste mån göras mätbara.*
- *En riskanalys planeras att genomföras för inköpsnämndens verksamhet som ska ligga till grund för vilka internkontrollpunkter som bör följas upp. Avseende agerande vid avvikelser från nämndens syfte ser vi att det dialogiseras med huvudmännen vid klargörande av förväntningar och kan med fördel dokumenteras i Inköpsnämndens styrdokument.*
- *Styrdokument så som avtal, reglemente och inköpspolicy för nämnden kommer att uppdateras. I denna uppdatering av styrdokumentet kommer ansvarsfördelning mellan regionerna och mellan inköpsnämnden och dess huvudmän att förtydligas. Vidare kommer inköpsrådets sammansättning, mandat och roll definieras i styrdokumentet.*

Vår granskning visar att arbetet med ovan punkter har påbörjats. Nämnden har vidtagit åtgärder genom att inleda dialog med huvudmännen genom regionstyrelserna. En uppdatering av de styrande dokumenten har också påbörjats under året.

Med anledning av den rådande ekonomiska situationen ska varje nämnd redogöra i sin verksamhetsberättelse vilka kostnadsreducerande och intäktshöjande åtgärder som genomfördes under året. Inköpsnämnden redovisade följande:

- Återhållsamhet med kostnader som tex hyrbilar, konferenser, IT-material, vilket gett ett överskott på 158 tkr. Ytterligare besparingsåtgärder som kommer ge resultat under 2024, tex minskat telefonikostnader (borttag av MEX-koppling).
- På grund av det ökade behovet av upphandlingar som lösts med upphandlingskonsulter har 919 tkr fakturerats till projekt NAV (Nya Akutsjukhuset Västerås) vilket innebär en intäkt.
- Kostnad för Inköpsstrateg försörjningsberedskap bekostas av regionernas kris- och beredskapsenheter (via stadsbidrag) vilket innebär en intäkt på 192 tkr för november-december. Då en kategoriledartjänst inte återrekryterats innebär detta en besparing.

3. Målstyrning och intern kontroll – årets insatser samt uppföljning av förra årets granskningsresultat

Förra årets grundläggande granskning riktade särskilt fokus på nämndens styrmodell och indikatorer samt på nämndens arbete med riskbedömningar och den interna kontrollplanen.

Granskningen visade att nämndens arbete med att utforma sina mål och indikatorer hade brister. Granskningen fann även att måluppföljningen och hur måluppfyllelsen redovisas till nämnden hade brister. Rekommendationen var att åtgärda bristerna genom att sträva efter att formulera tydliga och mätbara mål som klart kopplas till de politiska målen samt genom att ta fram relevanta indikatorer för samtliga beslutade verksamhetsmål. Granskningens resultat redovisades för nämnden först efter att verksamhetsplanen för 2023 redan var fastställd. Därför kunde några åtgärder inte förväntas vidtas som synbart skulle påverka utformningen av 2023 års verksamhetsplan. Däremot har nämnden vidtagit åtgärder som syftar till att förbättra de påvisade bristerna inför arbetet med verksamhetsplanen för 2024.

3.1 Målstyrning och -uppföljning

I verksamhetsplanen för 2023 beslutade Inköpsnämnden om sju verksamhetsmål, kopplade till fullmäktiges fyra målområden. Utav dessa sju mål saknar fyra indikatorer. De tre målen som har indikatorer saknar ett mål målvärde beslutade i verksamhetsplanen, men målvärden framgår i verksamhetsberättelsen. Vid ett av målen (antal elektroniska beställningar) beror detta på ett fel i ledningssystemet och felet har blivit rättat i verksamhetsberättelsen som nämnden kommer att behandla.

Samtliga sju beslutade mål återrapporterats i verksamhetsberättelsen. I verksamhetsberättelsens återrapportering redovisas indikatorerna. Av de tre målen som har indikatorer har målen uppnåtts inom ett område (stark ekonomi i balans). Inom områdena "attraktiv arbetsgivare" och "att tillvarata digitaliseringens möjligheter" uppnås inte målvärden. I dessa fall ges en förklaring till avvikelserna. Gällande övriga mål, där indikatorer saknas, innehåller verksamhetsberättelsen redogörelse för genomförda aktiviteter. I verksamhetsberättelsen saknas det ett uttalande om måluppfyllelsen för samtliga mål, med undantag för en schematisk redovisning av de mål som har beslutade indikatorer.

Målet som berör möjliggjorda besparingar är en uppskattning av hur mycket verksamheterna har sparat genom att konkurrensutsätta upphandlingarna och/eller genom att samordna upphandlingarna. För att beräkna beloppet används dokumenterade metoder. I delårsrapporten och i verksamhetsberättelsen framgår det dock inte att beloppet är en uppskattning, vilket kan vilseleda läsaren. Vi gör fortsatt bedömningen att det vore önskvärt att förtydliga att både målet och resultatet är en uppskattning och att värdet endast är ett fiktivt belopp.

Förra årets granskning visade att målen var generellt formulerade vilket försvårade en relevant uppföljning. Dessa brister består även 2023, men vi noterar att några av skrivningarna har förkortats, vilket vi anser vara en positiv utveckling. De svaga och/eller oprecisa formuleringarna utgör dock fortfarande en svårighet för att kunna bedöma om verksamheten har uppnått sina mål. Tillsammans med det faktum att flertalet av målen saknar indikatorer försvåras möjligheten att göra en både kvantitativ och kvalitativ bedömning om måluppfyllelsen. De svaga och generella formuleringarna utgör även ett hinder för att på längre sikt kunna följa utvecklingen av verksamheten genom att jämföra uppnådda resultat.

Mot ovan bakgrund gör vi den sammanfattande bedömningen att nämndens arbete med att utforma sina mål och indikatorer fortsatt har brister. Vi finner även att måluppföljningen och hur måluppfyllelsen redovisas till nämnden brister. Bristerna bör åtgärdas genom att sträva efter att formulera tydliga och mätbara mål som klart kopplas till de politiska målen samt genom att ta fram relevanta och uppföljningsbara indikatorer för samtliga beslutade verksamhetsmål. Vid återrapportering av målen till nämnden bör ett uttalande om målet har uppnåtts eller ej redovisas.

En sammanställning av Inköpsnämndens beslutade mål och måluppfyllelse enligt verksamhetsberättelsen för 2023 års verksamhet framgår i bilaga 1.

3.2 Intern kontroll

Nämndens interna kontrollplan utgör en del av verksamhetsplanen för året. Beslut om den interna kontrollplanen togs i samband med att nämnden beslutade om verksamhetsplanen i december 2022.

Någon genomförd riskanalys som ligger till grund för den interna kontrollplanen finns inte dokumenterad. Däremot arbetade förvaltningen med att definiera risker till befintliga kontrollpunkter. Enligt information gjordes en riskanalys av tjänstepersonerna på förvaltningen. Att riskanalysen eller kontrollmålen skulle ha varit föremål för diskussion i nämnden framgår inte av nämndens protokoll eller annan dokumentation.

Den interna kontrollplanen innehåller sju kontrollmål (se bilaga 2). Kopplingen mellan kontrollmål och de beslutade verksamhetsmålen framgår inte i den interna kontrollplanen men det finns en notering vid riskbeskrivningen som anger om risken är en "målrisk", "processrisk" eller "kategorisk". Någon förklaring till vad dessa uttryck betyder framgår inte i redovisningen.

Riskbeskrivningen och kontrollmomenten är utformade på ett sätt som möjliggör en bedömning om kontrollmålet uppnås eller inte vid genomförd kontroll. Förra årets granskning visade en brist inom detta område, vilket vi bedömer har åtgärdats på ett tillfredsställande sätt.

Återrapportering av de genomförda kontrollerna görs i delårsrapporten och i verksamhetsberättelsen. Samtliga kontrollmål återrapporterats i verksamhetsberättelsen.

Enligt delårsrapporten hade tre av de sju kontrollmomenten genomförts. Enligt verksamhetsberättelsen hade fem av de sju kontrollmoment genomförts. En av de två uteblivna kontrollerna visade sig sedan vara genomförd, men inte återrapporterad. De uteblivna kontrollerna förklaras med resursbrist i verksamheten. Att kontrollerna inte kunnat genomföras har inte signalerats till nämnden. Nämnden har därmed inte vidtagit några åtgärder som ett resultat av denna avvikelser. Det saknas också rutiner för hantering av en sådan situation.

Enligt regionens reglemente för internkontroll² har nämnderna ansvar för bland annat att *"regler och anvisningar för den interna kontrollen utformas i enlighet med de lokala förutsättningarna samt att dessa formuleras och antas av nämnden"* (s. 5). Förra årets granskning visade att Inköpsnämnden inte hade antagit sådana regler och anvisningar. Det saknades även rutinbeskrivningar för hur verksamheten och nämnden ska agera vid eventuella avvikelser som upptäcks i samband med de genomförda interna kontrollerna. Årets granskning visar att dessa brister inte har åtgärdats.

Genomgången av nämndens protokoll visar att inga beslut fattades med anledning av påvisade avvikelser efter genomförda eller icke genomförda interna kontroller.

Vår bedömning är att inköpsnämndens interna kontrollsystem har fortsatta brister och det bedöms inte vara ändamålsenligt eller effektivt.

- Nämnden följer inte internkontrollreglementets föreskrift att utforma regler för det interna kontrollsystemet.
- Avsaknaden av en strukturerad och dokumenterad riskanalys utgör en risk för att det inte är de områden som kontrolleras som är mest relevanta eller som utför en risk för att nå nämndens och regionernas mål.
- Avsaknaden av rutiner för hur verksamheten och nämnden ska agera vid avvikelser utgör en risk för att åtgärder inte vidtas eller att åtgärder vidtas för sent.
- Nämnden har inte fått signaler om att två av kontrollerna inte kunnat genomföras och därmed inte heller har vidtagit åtgärder för att hantera denna avvikelse.
- Nämnden är passiv både när det gäller utformningen av kontrollsystemet, vid signaler om ej genomförda kontroller och vid påträffade avvikelser.

² Reglemente för internkontroll, antagen av regionfullmäktige i 2019, dnr RS-LED19-2068-4

4. Svar på kontrollfrågor för den grundläggande granskningen

	Kontrollfråga	Iakttagelse	Bedömning	Svar på frågan
1.	Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Verksamhetsplanen för 2023-2025 beslutades på nämndens sammanträde den 7 december 2022.	Nämnden har antagit en plan för sin verksamhet.	Ja.
1.1	Om ja, följer planen regionens beslutade mål och visioner?	Verksamhetsplanen baseras på de mål och visioner som beslutades av Region Sörmlands fullmäktige.	Planen följer Region Sörmlands beslutade mål och visioner i de delar som är väsentliga för verksamheten.	Ja.
2	Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Verksamhetsplanen med budget för 2023-2025 beslutades på nämndens sammanträde den 7 december 2022.	Nämnden har antagit en budget för sin verksamhet.	Ja.
2.1	Om ja, följer budgeten de ekonomiska ramarna som fullmäktige beslutade?	Fullmäktige beslutade om en ekonomisk ram för inköpsnämndens verksamhet som uppgår till 53 912 tkr.	Nämndens interna budget följer de ekonomiska ramarna som fullmäktige beslutade.	Ja.
3.	Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Nämnden beslutade om sin verksamhetsplan för 2023 i december 2022. Verksamhetsplanen innehåller mål för nämndens verksamhet. I Bilaga 1 framgår en sammanställning och bedömningar rörande nämndens mål.	Det finns mål formulerade för nämndens verksamhet.	Ja.
4.	Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Nämnden beslutade om sin verksamhetsplan för 2023 i december 2022. Verksamhetsplanen innehåller mål för nämndens ekonomi. Målet är att avvikelse till budget ska vara 0 kr.	Det finns mål formulerade för nämndens ekonomi.	Ja.

5.	Är målen mätbara och uppföljningsbara?	Nämndens verksamhetsmål är delvis mätbara och uppföljningsbara.	Några av nämndens mål är mätbara och uppföljningsbara. Tre av de sju beslutade målen har indikatorer. Övriga fyra mål saknar indikatorer och bedöms vara icke mät- och uppföljningsbara.	Delvis.
6.	Har nämnden upprättat rutiner för hur rapportering till nämnden ska ske?	Några skriftliga rutiner för hur rapportering till nämnden ska ske finns inte utöver de instruktioner som fullmäktige beslutat om i verksamhetsplanen. Det fastslår att Regionens verksamheter ska använda Region Sörmlands styrmodell för all planering och uppföljning. Rapportering till nämnden skedde i kvartals- och i delårsrapporterna. Verksamhetsberättelsen kommer att behandlas av nämnden i februari 2024.	Rapportering till nämnden följer den av fullmäktige beslutade styrmodellen. Behov för att nämnden ska ta fram egna rutiner föreligger inte. Vi bedömer därför att det finns tillräckliga rutiner för hur rapportering till nämnden ska ske.	Ja.
7.	Belyser rapporteringen till nämnden måluppfyllelse och resultat?	Kvartalsrapporten innehåller en beskrivning av verksamheten, men denna beskrivning är inte kopplad till nämndens mål. Rapporten innehåller även en ekonomisk uppföljning som förklarar avvikelser mot budget. Både delårsrapporten och verksamhetsberättelse innehåller uppföljning av målen. Indikatorer redovisas och i övrigt ges en beskrivning av aktiviteter.	Delårsrapporten och verksamhetsberättelsen behandlar de beslutade målen, men någon bedömning om måluppfyllelse redovisas inte, med undantag för målen som har indikatorer. Att målen inte är mätbara utgör ett hinder för att följa verksamhetens resultat och måluppfyllelse på ett relevant sätt.	Delvis.

		Någon samlad bedömning om måluppfyllelse görs inte i vare sig delårsrapporten eller verksamhetsberättelsen. Det ekonomiska resultatet redovisas i kvartalsrapporten, delårsrapporten och i verksamhetsberättelsen.		
8.	Når nämnden uppsatta mål inom verksamheten?	Delårsrapporten och årsrapporten beskriver verksamhetens arbete, delvis kopplat till beslutade mål. Något uttalande om måluppfyllelse görs dock inte. Uppföljningen av de målen som har mätbara indikatorer och beslutat målvärde visar att ett av tre mål uppfylls.	Att flertalet av målen inte är mätbara utgör ett hinder för att kunna göra en bedömning om verksamhetens resultat och måluppfyllelse på ett relevant sätt. Av de tre mål där det finns beslutade indikatorer och målvärden uppnår nämnden ett verksamhetsmål.	Delvis.
9.	Når nämnden uppsatta mål inom ekonomi?	Verksamhetsberättelsen visar ett resultat på 0 kr, vilket är enligt budget. Verksamhetens kostnaderna understiger budget med 709 tkr.	Budgeterat resultat är 0 kr och redovisat resultat är 0 kr. Nämnden når uppsatt ekonomiskt mål.	Ja.
10.	Vidtar nämnden tillräckliga åtgärder vid signaler om avvikelse i måluppfyllelse?	Avvikelse som påvisades i delårsrapporten ledde inte till några åtgärder från nämndens sida. Samtidigt utgör de otydliga formuleringarna av målen och avsaknad av mätbarhet ett hinder i för att nämnden ska kunna följa målutvecklingen.	Nämnden har inte vidtagit några åtgärder vid signaler om avvikelse i måluppfyllelse.	Nej.

11.	Har nämnden antagit en intern kontrollplan?	Den interna kontrollplanen är en del av nämndens verksamhetsplan som nämnden beslutade i december 2022.	Nämnden har antagit en intern kontrollplan.	Ja.
11.1	Om ja, baseras den interna kontrollen på genomförda riskanalyser av tillräcklig kvalitet?	Riskanalysen som ligger till grund för den interna kontrollplanen är inte dokumenterad. Enligt information gjordes en riskanalys av tjänstepersoner.	Den interna kontrollen baseras inte på genomförda riskanalyser av tillräcklig kvalitet.	Nej.
11.2	Innehåller den interna kontrollplanen rutiner för åtgärder vid avvikelser?	Det finns inga rutinbeskrivningar, varken från regioncentralt håll eller framtagna av nämnden, för hur förvaltningen och nämnden ska agera vid upptäckta avvikelser.	Den interna kontrollplanen innehåller inga rutiner för åtgärder vid avvikelser.	Nej.

5. Svar på granskningens frågeställningar

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att inköpsnämndens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Det saknas dock fortfarande tillräckliga systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Vår granskning av måluppfyllelse leder till bedömningen att

- verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten,
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
- nämnden har en styrning och uppföljning mot mål och beslut, men att nämndens arbete med målstyrningen och uppföljning behöver förbättras.

Vår granskning av nämndens styrning och intern kontroll leder till bedömningen att inköpsnämndens interna kontrollsystem har fortsatt brister och systemet bedöms inte vara ändamålsenligt eller effektivt. Nämnden har inte vidtagit åtgärder vid avvikelser som har framkommit och inte säkerställt att samtliga kontroller genomfördes. Bristerna i det interna kontrollsystemet utgör en risk för att det inte finns tillräckliga systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är effektiv.

De befintliga kontrollerna kan därför inte bedömas tillgodose att det på en rimlig nivå säkerställs att

- informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

6. Granskning av årsbokslutet

6.1 Har nämndens verksamhetsberättelse upprättats enligt de anvisningar som framtagits av regionstyrelsen?

6.1.1 Iakttagelser

Anvisningarna för verksamhetsberättelsen för 2023 anger följande: *"Vidtagna kostnadsreducerande eller intäktshöjande åtgärder under året ska rapporteras under en särskild rubrik i resursperspektivet. Rapportera både vidtagna åtgärder och vilken effekt åtgärderna har fått på ekonomin under året."*

Nämndens verksamhetsberättelse för 2023 innehåller sju avsnitt:

- Inledning
- Medborgarperspektivet
- Verksamhetsperspektivet
- Resursperspektivet
- Resultaträkning
- Investeringar
- Intern kontroll

Verksamhetsberättelsen återrapporterar om nämndens beslutade mål. En sammantagen bedömning om måluppfyllelse framgår för varje beslutat verksamhetsmål. I verksamhetsberättelsen återrapporteras inga större negativa avvikelser.

Nämnden återrapporterar kostnadsreducerande och intäktshöjande åtgärder enligt anvisningen.

6.1.2 Bedömningar

Vår bedömning är att verksamhetsberättelsen i allt väsentligt följer de anvisningar som framtagits av regionstyrelsen. Verksamhetsberättelsen bedöms ge en rättvisande bild av årets verksamhet.

6.2 Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande och årsbokslutet upprättat enligt god redovisningssed?

6.2.1 Iakttagelser

Nämndens resultaträkning visar nollresultat då kostnaderna fördelas på respektive region. Resultatet motsvarar budget. Verksamhetens kostnader understiger budget med 709 tkr. Avvikelsen mot budget förklaras med ökade lokalkostnader (-185 tkr) samt ökade övriga kostnader (-1 219 tkr), främst konsultarvoden. Samtidigt understiger personalkostnaderna budget med 2 116 tkr som förklaras med vakanser.

Utöver resultatkravet beslutade nämnden om två indikatorer kopplade till resursperspektivet. Antal samordnade upphandlingar, där målvärdet är 30 st (utfall 34 st) samt möjliggjorda besparingar, där målvärdet är 66 Mkr (utfall 74,4 Mkr).

6.2.2 Bedömningar

Vid vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att verksamhetsberättelsen innehåller väsentliga felaktigheter.

Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att nämndens resultaträkning inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

6.3 Svar på granskningens frågeställningar

Sammanfattningsvis bedömer vi att

- årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagens krav och god redovisningssed
- resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

7. Rekommendationer

Mot bakgrund av genomförd granskning och de brister som framkom rekommenderar vi Inköpsnämnden följande:

- Att ytterligare utveckla arbetet med nämndens målstyrning genom att sträva efter att utforma tydliga och mätbara mål samt genom att ta fram relevanta indikatorer för samtliga beslutade verksamhetsmål.
- Att utforma rutiner för måluppföljning som inkluderar en bedömning om nämnden har uppnått sina mål.
- Att förbättra arbetet med den interna kontrollen genom
 - o att utforma regler för det interna kontrollsystemet
 - o att ta fram rutiner för att genomföra en strukturerad riskanalys för att säkerställa att de områden som kontrolleras är de mest relevanta eller utgör störst risk för att nå nämndens och regionens mål.

- att utforma och dokumentera rutiner för hur verksamheten och nämnden ska agera vid avvikelse
- att inta en mer aktiv ställning när det gäller utformningen av kontrollsystemet och vid påträffade avvikelser

Malmö, 2024-02-22

Teodora Heim
Av Skyrev certifierad kommunal yrkesrevisor

Mattias Holmetun
Av Skyrev certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga 1 – Inköpsnämndens mål och indikatorer samt utfall

	Politikens mål	Verksamhetens mål	Indikator	Målvärde	Utfall
Medborgarperspektivet	Region Sörmland har nöjda kunder/patienter/brukare/ resenärer/ besökare/ deltagare/ elever	<i>Regionens verksamheter genomför kundundersökningar som en del av kvalitetsarbetet. Med kund avses både intern och extern kund.</i> Nära kund 1: Genom arbete nära kund fångar vi systematiskt kundernas behov och levererar ändamålsenliga tjänster utifrån detta.	Saknas	-	Ej mätbart. Beskrivningen i VB anger att ett nytt arbetssätt införts vars resultat förs redovisas 2024.
Verksamhetsperspektivet	Region Sörmland har en god, säker, tillgänglig, kvalitativ och effektiv vård	<i>Regionens verksamheter utför sitt grunduppdrag med kvalitet, tillgänglighet och säkerhet.</i> Nära kund 2: Genom arbete nära kund fångar vi systematiskt kundernas behov och levererar ändamålsenliga tjänster utifrån detta.	Saknas	-	Saknas. Aktiviteter redovisas men analys eller bedömning om måluppfyllelse saknas.
	Region Sörmland tar tillvara digitaliseringens möjligheter	<i>Regionens verksamheter bryter mönster och utvecklar nya arbetssätt med hjälp av teknikens möjligheter. IT-stöd integreras tätare i verksamheten och påverkar strukturer i grunden. Utvecklingen innebär också fler digitala tjänster.</i> Nära kund 3: Genom arbete nära kund fångar vi systematiskt kundernas behov och levererar ändamålsenliga tjänster utifrån detta. *Dessa indikatorer, målvärden och utfall har tagits bort i verksamhetsberättelsen som nämnden behandlar.	<i>Antal elektroniska beställningar i Sörmland*</i> <i>Antal elektroniska beställningar i Västmanland*</i>	<i>Saknas i VP*</i> <i>I VB 94 000 st</i> <i>Saknas i VP*</i> <i>I VB 63 500 st</i>	<i>89 038 st*</i> <i>60 689 st*</i> I övrigt redovisas aktiviteter men analys eller bedömning om måluppfyllelse saknas.

	Region Sörmland präglas av jämlikhet och jämställdhet, icke-diskriminering, normmedvetenhet och inkludering	<i>Regionens verksamhet bedrivs med en medvetenhet om vilka sårbara grupper det finns i befolkningen. Utifrån respektive verksamhets uppdrag och ansvar motverkas diskriminering och kränkande behandling utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.</i> Hållbar verksamhet 1: Vi utvecklar en klimatsmart, socialt - och ekonomisk hållbar verksamhet.	Saknas	-	Uppges att "Översyn av tillgänglighetskrav i upphandling kommer ske inför aktiviteter under 2024." Bedömning om måluppfyllelse saknas.
	Region Sörmland har en hållbar produktion och konsumtion	<i>Regionens verksamheter arbetar systematiskt för att minska sin negativa miljöpåverkan. Åtgärder ska implementeras i det ordinarie arbetet och möjliggöras genom planering och ledning i den egna verksamheten. Arbetet ska präglas av ett livscykelperspektiv och sträva efter ständiga förbättringar.</i> <i>Målen utgår från de miljöaspekter som är mest betydande för regionen: Hållbar produktion och konsumtion, Hållbar livsmedelskedja, Fossiloberoende verksamhet, Minskad användning av miljö- eller hälsoskadliga kemikalier samt Ansvarsfull läkemedelsanvändning.</i> Hållbar verksamhet 2: Vi utvecklar en klimatsmart, socialt - och ekonomisk hållbar verksamhet.	Saknas	-	Aktiviteter redovisas men analys eller bedömning om måluppfyllelse saknas.

Resursperspektivet	Region Sörmland är en attraktiv arbetsgivare	<i>Regionens verksamheter arbetar för att vara attraktiva arbetsgivare där medarbetare och ledare känner stolthet och arbetsglädje i sitt uppdrag att producera tjänster med kvalitet, tillgänglighet och säkerhet.</i> Engagerade medarbetare: Vi är stolta och engagerade medarbetare med rätt kompetens	Andelen engagerade medarbetare HME index Sjukfrånvarotid i relation till ordinarie arbetstid	80% Max 3%	77,2% 3,35% I övrigt redovisas aktiviteter men analys eller bedömning om målpuppfyllelse saknas.
	Region Sörmland har en stark ekonomi i balans	<i>Regionens verksamheter arbetar för att ha en budget i balans. Förutsättningen för att Regionen ska kunna erbjuda verksamhet med kvalitet, tillgänglighet och säkerhet är god hushållning med de resurser som står till förfogande.</i> Hållbar verksamhet 3: Vi utvecklar en klimatsmart, socialt - och ekonomisk hållbar verksamhet.	Antal samordnade upphandlingar Ekonomiskt resultat - avvikelse utfall/budget Möjliggjorda besparingar	30 (långsiktigt) 0 kr 66 mkr	34 st 0 kr som beror på fördelningen. Kostnadsavvikelse -1 095 tkr 74,4 mkr I övrigt redovisas aktiviteter men analys eller bedömning om målpuppfyllelse saknas.

Bilaga 2 – Inköpsnämndens interna kontrollplan och resultat av genomförda kontroller

Risk	Kontrollmoment ("Hantering av risk")	Avvikelse
Utpekade upphandlingar för samordning genomförs ej samordnat. (Målrisk)	1) Antal genomförda upphandlingar som genomförts som samordnade* 2) Vilka upphandlingar som inköp anser borde samordnats, som inte kunnat samordnas och skälet till det.	Ingen avvikelse. Stor avvikelse. Planerade åtgärder redovisas i verksamhetsberättelsen.
Att LOU inte efterlevs, genom att inköp inte görs hos avtalade leverantörer vilket gör att Regionerna bryter mot lagen, samt att de krav vi ställer då inte kan säkerställas. Detta kan skada Regionerna ekonomiskt och ur ett trovärdighetsperspektiv (Målrisk)	Kontroll av leverantörstrohet och efterlevnad av LOU Metod för riskhantering: Kontroll sker genom verksamhetsnära analyser hos Prioriterade verksamheter	Ej genomförd kontroll
Risk att Inköp inte känner till kommande inköpsbehov i tid vilket innebär att resurser saknas att genomföra upphandling. Detta kan medföra att vård fördröjs, ekonomiska förluster och lagbrott. (Processrisk)	Inkomna uppdrag i förhållande till avtalsstart. Metod för riskhantering: Kontroll görs av datum för insänt uppdrag i relation till önskad avtalsstart. Vid avtalsstart kontrolleras och rapporteras även den verkliga slutliga differensen mot önskad avtalsstart av Strategisk inköpare.	Ej genomförd kontroll
Risk att strategiska inköpare slutar på Inköp och går vidare utanför Regionerna. (Kategoririsk)	Kontroll av personalomsättning för strategiska inköpare och tillhörande orsaker. Metod för riskhantering: Mäta personalomsättning avseende strategiska inköpare 1 gång per år. Följa upp orsaker till varför Strategiska inköpare slutar eller stannar via intervjuer.	Ingen avvikelse

Risk för överprövningar och avbrytanden på grund av brister i arbetssätt som medför fördröjning i upphandlingsplaner vilket kan leda till ekonomiska effekter och leveransstörningar. (Processrisk)	Kontroll av orsaker till överprövade och Avbrutna upphandlingar. Metod för riskhantering: Kontroll sker genom att mäta andel överprövade och avbrutna upphandlingar. Analys av bakomliggande orsaker. Identifiera och genomför åtgärder utifrån analysresultat.	Ingen avvikelse
Risk att möjliggjorda besparingar genom upphandling inte realiserar vilket gör att ekonomiska effekter inte uppnås. (Målrisk)	Kontroll om möjliggjorda besparingar realiserar Metod för riskhantering: Redovisning av möjliggjorda besparingar. Dock är uppföljning av realiserade besparingar ej genomförbar.	Ingen avvikelse.
Risk att avtalade leverantörer inte uppfyller krav på ekonomisk- och finansiell ställning enligt avtalsvillkor, samt har skatteskulder och obetalda sociala avgifter. Effekt kan bli att avtal måste hävas vilket kan leda till negativa ekonomiska effekter, försörjningsrisker, köp från oavtalade leverantörer. (Processrisk)	Kontroll av skatteskulder, sociala avgifter samt ekonomisk-och finansiell ställning Metod för riskhantering: Kreditupplysning sker löpande av avtalsleverantörer.	Inget uttalande om avvikelse. Notering om att 4 avtal blev uppsagda under 2023 pga avvikelse.